

ШИКУЛА Ростислав

*(кандидат педагогічних наук, викладач, Військовий інститут танкових військ
Національного технічного університету “ХПІ”, Харків, Україна)*

ЯНІШЕН Андрій

*(старший викладач, Військовий інститут танкових військ Національного
технічного університету “ХПІ”, Харків, Україна)*

ГАЛДОБІН Олександр

*(викладач, Військовий інститут танкових військ Національного технічного
університету “ХПІ”, Харків, Україна)*

МАЩЕНКО Іван

*(викладач, Військовий інститут танкових військ Національного технічного
університету “ХПІ”, Харків, Україна)*

ПІДГОТОВКА ОСОБОВОГО СКЛАДУ З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ТА ЗАСОБІВ ВИЖИВАННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

У сучасних умовах ведення бойових дій підготовка військовослужбовців потребує системного оновлення, що зумовлено розвитком безпілотних засобів ураження, високоточної зброї, інтенсивним застосуванням засобів радіоелектронної боротьби та зміною характеру тактичних дій противника. Комплекс методів і засобів виживання стає одним із ключових чинників збереження боєздатності особового складу, а також забезпечення ефективного застосування озброєння у динамічному бойовому середовищі.

Одним із базових елементів підготовки є формування навичок орієнтування в бойовій обстановці, ефективного переміщення та використання укриттів з урахуванням ризиків ураження артилерією, корегованими боеприпасами та FPV-дронами. Застосування тактичних методів малопомітності, шумового та візуального маскування, теплового приховування та розосередження дозволяє значно підвищити шанси на збереження життя під час виконання бойових завдань. Не менш важливою складовою є освоєння особовим складом алгоритмів реагування на виявлення ворожих БПЛА, включно з

використанням засобів РЕБ, засобів ближньої протидії дронам та синхронізацією своїх дій із підрозділами вогневої підтримки [1].

Тренування з тактичної медицини та надання домедичної допомоги в умовах обмеженого часу та доступності ресурсів становлять необхідний елемент підготовки. Акцент робиться на використанні сучасних турнікетів, гемостатичних засобів, евакуаційних процедур та забезпеченні стабілізації поранених до моменту транспортування. Методика навчання передбачає опанування навичок прийняття рішень у стресових умовах, виконання процедур під вогневим впливом та дію в ізольованому середовищі [2].

Окремим напрямом підготовки є використання цифрових технологій та тренажерних систем, які дозволяють моделювати реальні бойові ситуації, оцінювати ризики та відпрацьовувати навички ухвалення рішень. Бойові симулятори, VR-тренажери, інтерактивні системи розвідки та ситуаційної обізнаності підвищують якість тренувального процесу і сприяють формуванню у військовослужбовців здатності діяти у швидкозмінному середовищі.

Підготовка до виживання нерозривно пов'язана з умінням забезпечити надійну експлуатацію озброєння та військової техніки. Практичні знання з організації технічного обслуговування, ухвалення рішень у разі бойових пошкоджень, застосування аварійних методів відновлення дозволяють зменшити втрати техніки й забезпечити сталість бойових спроможностей підрозділів. Надійність озброєння безпосередньо залежить від рівня підготовки екіпажів, що підкреслює необхідність включення таких модулів у загальну систему тренувань [3].

Загалом, комплексне використання методів і засобів виживання є основою адаптації військовослужбовців до реалій сучасної війни. Впровадження інноваційних підходів, інтеграція бойового досвіду, розвиток тренувальних технологій та удосконалення навчальних програм сприяють підвищенню стійкості особового складу й ефективності виконання бойових завдань, що відповідає стратегічним цілям Сил оборони України щодо відсічі збройної агресії.

Список використаних джерел:

1. Бойовий досвід застосування військ у сучасних операціях / Міністерство оборони України.
2. Доктрини та стандарти НАТО щодо індивідуальної та колективної підготовки військ.
3. Матеріали моніторингу бойових дій Сухопутних військ ЗС України, 2024–2025 рр. Публікації та аналітичні матеріали щодо застосування БпЛА, РЕБ і засобів маскування.
- 4.